

21.5.2025

Eduskunta
Maa- ja metsätalousvaliokunta
mmv@eduskunta.fi

Maa- ja metsätalousvaliokunta, kirjallinen lausunto 22.5.2026

U 27/2026 vp Valtioneuvoston kirjelmä eduskunnalle ehdotuksesta komission yleiseksi ryhmäpoikkeusasetukseksi (valtiontukien yleisen ryhmäpoikkeusasetuksen (EU) 651/2014 korvaava asetus)

Pyydettyinä lausuntona valtioneuvoston kirjelmä eduskunnalle ehdotuksesta komission yleiseksi ryhmäpoikkeusasetukseksi Metsäteollisuus ry toteaa seuraavaa:

- Kevennykset ryhmäpoikkeusasetukseen (*GBER*) voivat vauhdittaa EU-tavoitteita, mutta ne lisäävät tukikilpailun riskiä, joten on varmistettava, että tuet kohdentuvat markkinapuutteisiin, kilpailuvaikutukset pysyvät hallinnassa ja tasapuoliset kilpailuolosuhteet säilyvät.
- TKI-sääntelyn tulee olla läpinäkyvää ja markkinapuutteisiin perustuvaa sekä mahdollistaa sekä nuorten innovatiivisten yritysten että teollisen mittakaavan toimijoiden osallistumisen pilotti-, demonstraatio- ja ensimmäisen teollisen mittakaavan hankkeisiin (*FOAK*), jotta innovaatiokuilu voidaan kuroa umpeen ja tutkimustulokset siirtyvät tehokkaasti teolliseen tuotantoon ja markkinoille.
- Ympäristö- ja energiatukien tulee täydentää olemassa olevia ohjauskeinoja ilman päällekkäisiä tukijärjestelmiä, ja välttää kannustimia puun polttamiseen. Tärkeää on myös mahdollistaa uusien teknologioiden, kuten hiilidioksidin talteenoton ja energian varastoinnin, käyttöönotto sekä estää jäsenvaltioiden välinen tukikilpailu myös energiaverotuksen kautta.

Valtiontukien kohdentaminen, oikeasuhtaisuus ja tasapuoliset kilpailuolosuhteet

Metsäteollisuus ry pitää valtioneuvoston tavoin kannatettavana tavoitetta yksinkertaistaa valtiontukiin liittyviä menettelyjä, kohdentaa komission valtiontukivalvonnan resursseja kilpailua eniten vääristäviin tukiin sekä mahdollistaa jäsenvaltioille EU:n yhteisiä tavoitteita tukevien valtiontukien nopeampi käyttöönotto.

Uudistusten yhteydessä on ensiarvoisen tärkeää varmistaa, että tukien kohdentamisen perusperiaate säilyy selkeänä ja yksiselitteisenä. Valtiontukien tulee kohdistua EU:n tavoitteiden edistämiseen ja markkinapuutteiden korjaamiseen siten, että kilpailun

21.5.2025

vääristymät minimoidaan. Kevennykset eivät saa heikentää tasapuolisia kilpailuolosuhteita sisämarkkinoilla.

Asetuksen kriteerien tulee olla hallinnollisen taakan näkökulmasta oikeasuhtaisia, mutta kilpailun kannalta olennaisia vaatimuksia ei tule poistaa. Hallinnollisten menettelyjen keventäminen ei siten voi olla peruste sellaisten ehtojen poistamiselle, joilla on keskeinen merkitys kilpailuvaikutusten hallinnassa.

Koska valtaosa jäsenvaltioiden yrityksille myöntämistä tuista pohjautuu ryhmäpoikkeusasetukseen, uudistuksilla on suora ja merkittävä vaikutus sisämarkkinoiden toimintaan. Kevennykset, jotka laajentavat jäsenvaltioiden mahdollisuuksia myöntää tukea ilman komission ennakkovalvontaa, lisäävät samalla riskiä jäsenvaltioiden välisen tukikilpailun voimistumisesta. Tämä riski korostuu tilanteessa, jossa jäsenvaltioiden taloudellinen liikkumavara teollisuuden tukemiseen vaihtelee huomattavasti. Letta (2024) ja Draghi (2025) ovat nimenomaisesti tuoneet esiin, että nykyinen kehityssuunta sisältää merkittävän riskin jäsenvaltioiden välisten erojen kasvulle ja sisämarkkinoiden toiminnan heikentymiselle pitkällä aikavälillä.

Tämän vuoksi pidämme tärkeänä, että komissio arvioi ehdotettujen muutosten vaikutukset tasapuolisiin kilpailuolosuhteisiin kattavasti ja läpinäkyvästi. Muutosten oikeasuhtaisuus tulee perustella suhteessa niiden vaikutuksiin tuen kohdentumiseen sekä kilpailun vääristymiin, eikä arviointia tule rajata pelkästään hallinnollisen taakan näkökulmaan. Valtioneuvoston kannan mukaisesti katsomme, että jatkovalmistelussa tarvitaan lisätietoa ja täsmennettyjä vaikutusarviointeja ennen kuin ehdotettujen kevennysten hyväksyttävyyttä voidaan kokonaisuutena arvioida.

Komission ehdotus selitysten ja muiden ei-sitovien elementtien siirtämisestä erilliseen neuvonta-asiakirjaan on lähtökohtaisesti kannatettava. Samalla on kuitenkin olennaista varmistaa, että kaikki valtiontukien hyväksyttävyyden kannalta keskeiset edellytykset säilyvät sitovassa asetustekstissä. Tämä on tärkeää oikeusvarmuuden sekä yhdenmukaisen soveltamisen varmistamiseksi koko unionissa.

Tutkimus-, kehitys- ja innovointitukien (TKI) kohdentaminen ja soveltamisala

Metsäteollisuus ry pitää hallinnollisen taakan keventämistä TKI-toimintaa ja investointeja edistävänä, kunhan Suomi voi hyödyntää ryhmäpoikkeuksen joustoja kilpailijamaiden tavoin erityisesti pilotti-, demonstraatio- ja FOAK-hankkeissa. Samalla on varmistettava, että tukien kohdentuminen säilyy läpinäkyvänä ja markkinapuutteisiin perustuvana, eikä muutoksilla heikennetä tasapuolisia kilpailuolosuhteita.

Mahdollisuus myöntää TKI-tukea nuorille innovatiivisille yrityksille myös "vaikeuksissa olevan yrityksen" tilanteissa voi edistää kasvua ja yhteistyötä, mutta edellyttää täsmällisiä

21.5.2025

rajauksia, jotta tuki kohdentuu aidosti TKI-perusteiseen kehitykseen ja kilpailua vääristävät vaikutukset jäävät rajatuiksi.

On lisäksi varmistettava, että sääntely ei rajoita teollisen mittakaavan toimijoiden osallistumista. Suurilla yrityksillä on keskeinen rooli innovaatioekosysteemeissä, ja sääntöjen tulee mahdollistaa myös pilotointi-, demonstraatio- ja FOAK-vaiheen laajat hankkeet, kun tavoitteena on kuroa umpeen innovaatiokuilua sekä edistää tutkimustulosten siirtymistä teolliseen tuotantoon ja markkinoille.

Ympäristötuet ja puhtaan energian edistäminen

Metsäteollisuus kannattaa valtioneuvoston näkemystä, jonka mukaan ryhmäpoikkeusasetuksella ei pidä luoda uutta ja muun muassa päästökaupan kanssa päällekkäistä tukijärjestelmää uusiutuvan energian tuotannolle. Etenkään puun polttamiselle ei pidä luoda uusia tukimekanismeja.

Hiilidioksidin talteenotto, varastointi ja hyötykäyttö ei nykypäivänä ole kannattavaa liiketoimintaa. On myönteistä, mikäli ryhmäpoikkeusasetus edistää tällaisen uuden liiketoiminnan syntymistä. Samoin on myönteistä, mikäli asetus sallii sähkö- ja lämpövarastoinvestointien tukemista, koska tämä edistäisi sähköistämistä sekä vähentäisi painetta polttaa jalostuskelpoista puuta.

Metsäteollisuus näkee valtioneuvoston tavoin ongelmana, mikäli ryhmäpoikkeusasetus tekee jäsenvaltioille mahdolliseksi alittaa energiaverodirektiivin määrittelemät vähimmäisverotasot. Tämä voisi johtaa tukikilpailun kaltaiseen tilanteeseen, johon Suomella ei ole varaa.

Metsäteollisuus ry

Paula Lehtomäki
toimitusjohtaja